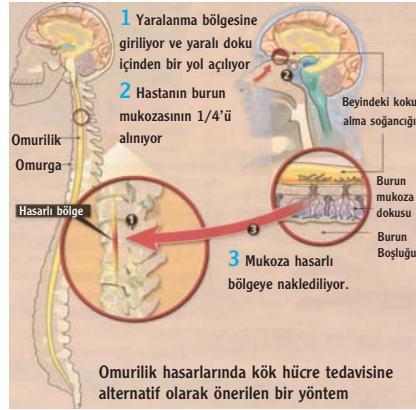

Tıp - Sağlık

Çin'de Omurilik Deneilerine Disiplin "CerrahNet"le Gelecek

Rutgers Üniversitesi'nde (ABD) omurilik hasarları konusunda çalışmalar yürüten Hong Kong asıllı bir sinir cerrahı olan Wise Young'ın girişimiyle oluşturulan bir cerrahi iletişim forumu, Çin'de yoğunlaşan omurilik tedavisi çabalarını bilimsel bir düzeye oturtmayı hedefliyor. Çin'e artan "tıbbi turizm" akımından yararlanan başına buyruk doktorlar, giderek artan deneylerde hasarlı omuriliklere kök hücre ya da ilaç aşıyorlar. Deneilerin başarısı da resmi kayıtlar yerine hastaların kendi beyanlarına dayandırılıyor. Ayrıca deneylerden sonra hastalar genellikle izlenmediği için, pek çok yöntemin denenmesine karşın bu alanda fazla ilerleme sağlanamıyor. Çin'in yerel ve merkezi hükümet yetkilileri ise doktorları yalnızca klinik olarak kanıtlanmış tedavi yöntemleri kullanmaları için sıkıştırıyorlar. Young'ın oluşturduğu, Hong Kong kayıtlı China SCINet adlı iletişim forumuysa yetkililerin istediği bilimsel verileri sağlamayı amaçlıyor. SCI, Science, Communications, Innovation (bilim, iletişim, yenilik) sözcüklerinin kısaltılmasından oluşmuş, yaygın kullanılan bir bilişim terimi. Young, örgütlenme yeteneğini Mart ayında Çin'in en önde gelen 60 kadar ortopedi ve sinir cerrahını Kunming kentinde bir araya getirerek kanıtlamış. Ancak, egosu kabarık cerrahların sözle anlaşmalarının güçlüğünü bildiğinden, işi pratiğe de dökmüş. Üç gün süren tartışmalar ve iki maymun üzerinde yapılan ortak ameliyattan sonra cerrahlar, omurilik yaralanmalarının tedavisinde kullanılacak malzemenin

nakli için kesiklerin nasıl ve nereye yapılacağı konusunda anlaşmışlar. Organizasyon ilk sınavını lityum ve kök hücrelerin birlikte kullanımı deneylerinde verecek. 2008'de başlayacak deneylerde ekip üyesi cerrahlar yaklaşık 400 hastaya göbek kordonu kök hücreleri nakledecekler. Hastaların yarısına ayrıca, beyin ya da sinir hücresi (nöron) gelişimini hızlandıran lityum, manik depresyon hastalarına ağız yoluyla verilen dozda verilecek. Deneyde amaçlanan, kök hücrelerin yara bölgesinde, üzerinde yeni aksonların (sinir hücrelerinin birbirleriyle iletişimini sağlayan kollar) gelişebileceği köprüler meydana

getirmeleri. SCINet üyesi 20 merkezde deneye katılacak hastalarla ilgili bilgiler, ortak bir veritabanına kaydedilmeye başlanmış bile. Young şimdi de çabalarını ilaç sanayiini de işbirliğine çekmeye yöneltmiş durumda. Amacı, tedaviye üçüncü bir bileşeni, nöronların gelişimini engelleyen kimyasalları baskıladığı bilinen ilaçları da eklemek. Omurilik yaralanmalarında başarıyla kullanılan ilk tedavi aracı olan metilprednisolon ile çalışmalarıyla ünlenen Young'ın şimdiki araştırmaları için Çin'i seçmesinin birkaç nedeni var: Birincisi, yaşayan omurilik hasarlı hastaların

sayısının son 10 yılda önemli ölçüde artmış olması ki, Young bunu son yıllarda otomobil pazarının genişlemesine ve hastaların daha çok yaşamasını sağlayan sağlık hizmetlerindeki ilerlemeye bağlıyor. Bir başka neden bu deneyleri yürütmenin Çin'de kolay ve hızlı olması. Sayıları görece az hastanelere yüzlerce, hatta binlerce hasta başvuruyor ve dolayısıyla bunların arasında gönüllü bulmak görece kolay oluyor. Nihayet önemli bir neden de Çin'de hasta başına yaklaşık 20.000 dolar tutan ameliyat ve ameliyat sonrası bakım masrafının, ABD'dekinin beşte biri olması.

SCINet'in toplam 12 milyon dolara malolacak deneylerinin ön aşaması, 2008'de başlayacak kombine deneylerden önce kök hücre ve lityumun etkilerinin bu yıl içinde önce ayrı ayrı incelenmesi biçiminde gerçekleşecek. 2008 deneyleri son yıllarda doktorların omurilik yaralanmalarında her türlü hücreyi kullanmaya başladıkları Çin'de ilk kontrollü çalışma olma özelliğini taşıyacak.

"Kafaya göre" deney yürüten doktorların en tanınmış, Beijing'deki Chaoyang Hastanesi'nden Hongyung Huang. Rutgers Üniversitesi'nde Young ile doktora sonrası çalışmalar yaptıktan sonra Çin'e dönen Huang yüzlerce değişik yöntem denemiş.

Bu tedavilerin başarısıyla ilgili iddialar, sonuçların akademik hakemlerce doğrulanması ya da tedavi sonrası izleme sonuçları yerine, hastaların olumlu beyanlarına dayandırılıyor. Huang'ın şimdi de fetustardan alınan Schwann hücreleri, fetus koku hücreleri ve her ikisinin birlikte kullanılmasıyla deneyler yürüttüğü bildiriliyor.

Nature, 29 Mart 2007